

Mlada Sodobnost

Ivana Zajc

Ana Duša: Kot hiša velika žaba.

*Ilustrirala Marta Bartolj.
Hlebce: Zala (zbirka Mušnica), 2023.*

Slikanica *Kot hiša velika žaba* Ane Duša, ki jo je ilustrirala Marta Bartolj, se je – ob *Kdo je kriv, da je zima bela in druge zgodbe* Neli K. Filipić z ilustracijami Ane Zavadlav – uvrstila v prestižni katalog Bele vrane. Pozornost si zasluži predvsem zato, ker s subtilno ironijo prikaže, kako začne množica verjeti lažnim novicam. Pripoved v tem smislu deluje kot prispodoba sodobnega medijskega prostora, v katerem informacije pogosto izgubijo stik z izvorom in postanejo samostojne, nevarne entitete. S tem se odpre tudi tema kolektivne psihoze, ki temelji na strahu, domišljiji in predvsem pomanjkanju preverjanja dejstev.

Pripoved o radovedni žabici, ki se iz svoje domače mlake odpravi na izlet v mesto, je kompleksna in spretno zgrajena na dveh vzporednih dogajanjih: na eni strani spremljamo žabino mirno ter radovedno potovanje, na drugi pa hitro širjenje govoric o njenem prihodu, ki se iz nedolžne informacije postopoma sprevrže v senzacionalistično in povsem izmišljeno zgodbo o strašni pošasti. Da se žabica odpravi na pot, opazi droben ptiček, ki vest o tem raznese najprej drugim pticam, nazadnje pa pride ta novica tudi do ljudi. Z vsakim novim členom verige informacij pa se zgodba o žabi vse bolj izkrivlja: iz nedolžne živalce se prelevi v strašljivo žabo, ki naj bi bila “velika kot hiša”, pa lačna, nevarna in sposobna požreti kravo, celo ljudi.

Novica sproži paniko med meščani, zato se odločijo, da bodo požrešno pošast pomirili z obilico hrane – vsak prebivalec skuha nekaj dobrega, poleg tega pa mesto okrasijo in žabi pripravijo velik sprejem. Ko skokica končno pride v mesto, je nihče ne opazi, saj vsi pričakujejo velikansko pojavo, ne pa majhne popotnice. Žabica se najé, si ogleda mesto in se neopažena odpravi nazaj domov, meščani pa še naprej čakajo na zver, ki je ni od nikoder. Iz dolgčasa in razočaranja začnejo drug drugemu opisovati, kaj vse so skuhati – vsak je prepričan, da je ravno njegova jed najboljša in je ravno ta krožnik pomiril lakoto velikanke. Sčasoma vsi pozabijo, kaj se je v resnici zgodilo, in raje verjamejo lastnim zgodbam. Kmalu postavijo v mestu ogromen spomenik “žabi, veliki kot hiša”, ki v resnici nikoli ni obstajala.

Zgodba s humornim tonom in domišljajskim pretiravanjem prikazuje, kako se informacije, ki krožijo od ust do ust, lahko izkrivijo, in kako ljudje pogosto verjamejo lastnim izmišljijam – vse do točke, ko resnice sploh ni več mogoče ločiti od laži. Dvojna pot – fizična pot žabe in informacijska pot govorice – deluje kot odličen pripovedni mehanizem, ki bralcu omogoča vpogled v kontrast med resničnim in izmišljenim svetom. Pripovedovski glas situacije le predstavlja in jih ne komentira, interpretacijo popolnoma prepušča bralcem. Pomembna podrobnost je ta, da so meščani začeli zares verjeti laži o veliki žabi šele takrat, ko je izhajala iz njihovih malih laži o tem, kako so sami rešili mesto s svojo odlično jedjo – gre za malo laž, ki so jo povedali sami sebi in drugim ter je podpihovala njihov ego. Strah pred veliko žabo se je spremenil v ponos: “Meščani so bili tako navdušeni nad gromozansko obiskovalko, da so ji dali sredi glavnega trga postaviti spomenik.”

Besedilo zgodbe je izčiščeno, besedišče je skrbno izbrano in bogato. Struktura povedi z odvisnimi stavki posnema stopnjevanje govorice, ki se nalagajo in napihujejo: “Sraka je šla do žolne in ji rekla, da proti mestu skače velika žaba in vsi pravijo, da je zelo požrešna. Žolna je povedala lastovki in dodala, da žaba velikanke kdaj pa kdaj pogoltne celo kakšno mačko.” V ospredju besedilne ravni dela je dogajanje in ne toliko sami liki, ki sicer niso posebej karakterizirani, kar pogrešam z vidika mlajšega bralca na stopnji identifikacijskega branja, za katerega je karakterizacija pomemben element. Ta manko nekoliko uravnovesi vizualni del slikanice, ki z ilustracijami Marte Bartolj nadgrajuje pripoved z elementi pretiravanja in kontrasta, kar dodatno podkrepi vsebino. Žaba je prikazana kot osrednji lik v lastni, drugačni zgodbi, ki veselo skaklja po straneh. Po drugi strani so prizori meščanov, ki se pripravljajo na njen prihod in urejajo izbor najiminitnejših prigrizkov, izjemno dinamični. Vsak od členov množice

je drugače vizualno predstavljen, ilustracije ponudijo mnoge detajle, ki podpirajo pogovore o slikanici z otrokom. Liki so čustveno izrazni, ljudje so ujeti v gibanju – iz vreče nekega gospoda pade krompir, nekdo spleza na drevo, deklica maha z zastavico, deček v množici joka. Zanimiva je asketska izbira barv: ozadje vseh ilustracij, ki so dvostranske, je nežno peščeno, sicer pa sta uporabljeni predvsem črna in rdeča barva, le za nebo in vodo se pojavi tudi nežno modra. Pred tako grafično kuliso močno izstopa kontrastno zelena žaba, kar močneje izpostavi poanto dveh pripovedi in dveh dojemanj resničnosti.

Slikanica *Kot hiša velika žaba* združuje zabavno pripoved, družbeno kritiko in subtilen humor. Delo odpira pomembna vprašanja o resnici in kolektivnem razumevanju dogodkov, ki so v današnjem času aktualnejša kot kadar koli prej.